

बागमती प्रदेश सरकार
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
हेटौंडा, मकवानपुर

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका प्रयास एवं आगामी
योजना

प्रस्तुतकर्ता : दीपकप्रसाद न्यौपाने (उपसचिव)

२०८० मंसिर ७

प्रस्तुतीकरणको खाँका

- बागमती प्रदेशको परिचय
- बागमती प्रदेशमा विपद्को अवस्था
- विपद् व्यवस्थापनका लागि भएका प्रयासहरू
- समस्या तथा चुनौतीहरू
- आगामी कार्यदिशा
- तस्वीरहरू

बागमती प्रदेशको सामान्य परिचय

- क्षेत्रफल : २०,३०० वर्ग कि.मि.
- जनसंख्या: ६१ लाख १६ हजार
- जिल्ला संख्या: १३ वटा
३ वटा महानगरपालिका,
१ वटा उपमहानगरपालिका,
४१ वटा नगरपालिका
७४ वटा गाउँपालिका
कुल ११९ स्थानीय तह
- यस प्रदेश समुद्र सतहदेखि १४१ मिटरमा रहेको चितवनको गोलाघाटदेखि रसुवा जिल्लाको ७,२२९ मिटरको उचाईमा रहेको लाङटाङ हिमालसम्म फैलिएको
- प्रदेशको २३ प्रतिशत भूभाग कमजोर चुरे क्षेत्रमा पर्ने भएको हुँदा विपद् जोखिमलाई अझ बढाएको छ।
- प्रदेशका ९ जिल्ला पहिरोको उच्च जोखिममा रहेका छन्।

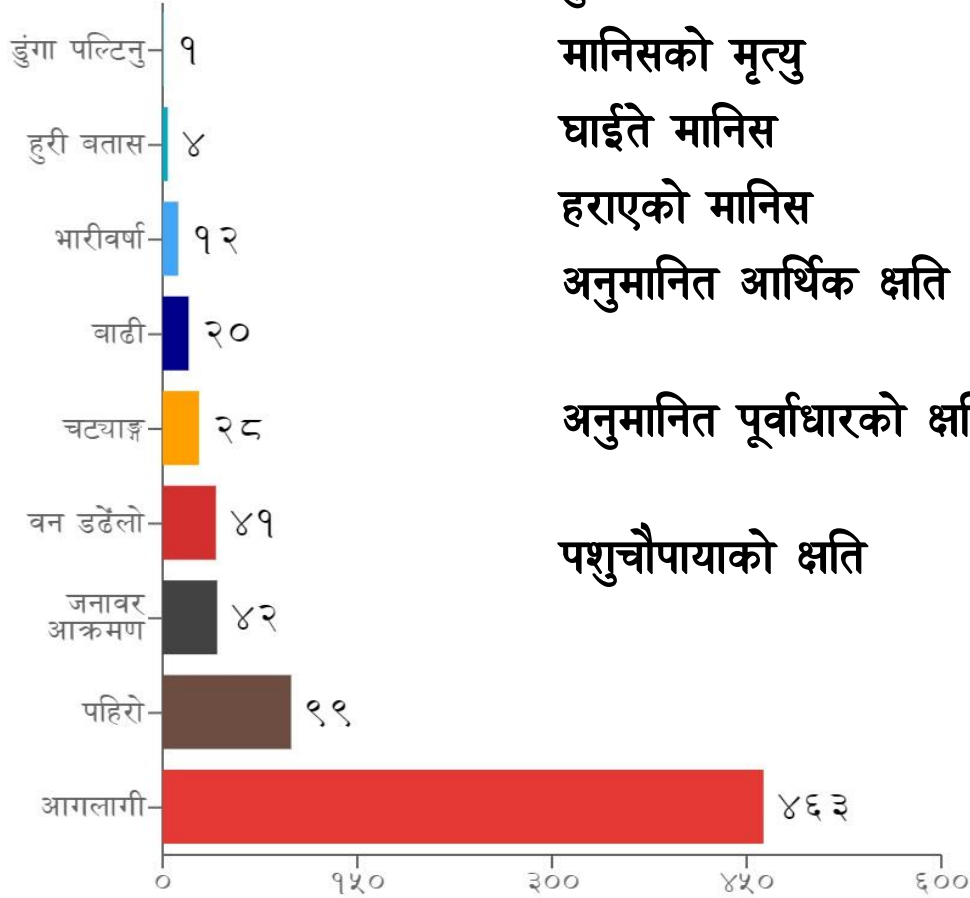
बागमती प्रदेशमा घटेका ठुला विपद्का घटना

२०७९ (साउन १ देखि २०८० असार मसान्त सम्म) घटेका विपद्का घटना

घटनाको संख्या

विवरण

कुल घटना

संख्या/रकम

७१०

मानिसको मृत्यु

६१

घाइते मानिस

१६९

हराएको मानिस

२

अनुमानित आर्थिक क्षति

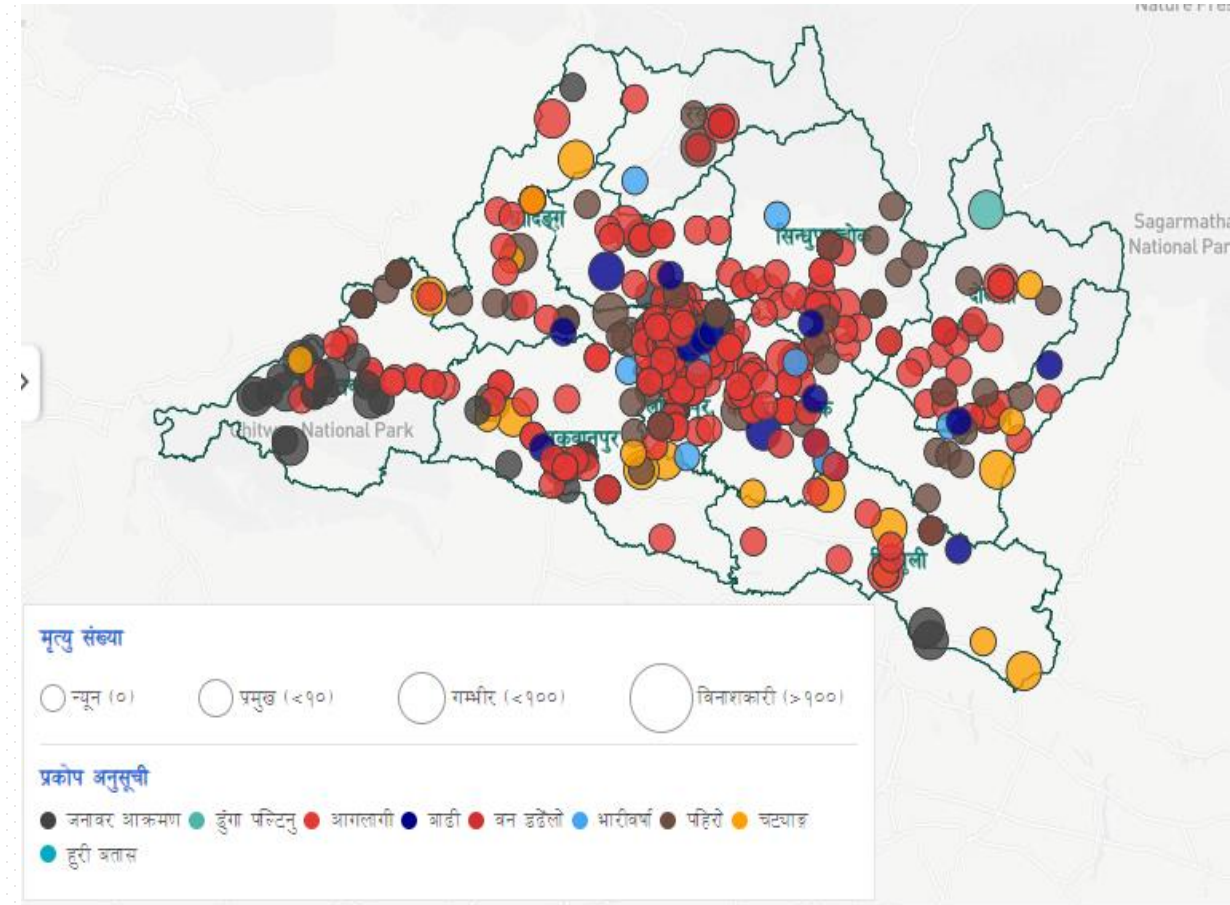
५७ करोड

अनुमानित पूर्वाधारको क्षति

१३५

पशुचौपायाको क्षति

५९८

बागमती प्रदेशमा सन् २०१२ देखि हालसम्मका (जुलाई २०२३ सम्म) प्रकोपका घटनाको विवरण

जिल्ला	बाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भारी वर्षा	हावा हुरी	चट्याङ्ग	जनावर आतङ्क	हिम पहिरो	डुङ्गा पल्टेको	पानी मा डुबेको	वन डढेलो	उच्च लेक लाग्ने	सर्पदंश	अन्य गैरप्राकृतिक
भक्तपुर	१४	१५	३५९	०	३१	१	७	३	०	०	२	१०	०	०	१
चितवन	२२	५९	१६४	०	६	१७	३०	१४६	०	१	१८	०	०	१	२०
धादिङ्ग	९	६०	१२६	१	१५	१	३९	३	१	०	११	२	०	०	२
दोलखा	१२	५९	१५८	०	११	१	३२	८	०	१	४	१	१	०	३
काठमाण्डौ	४३	४०	१४९०	०	२४	१५	६	१५	०	०	१२	३४	१	०	६
काभ्रेपलाञ्चोक	१८	५२	२०७	०	१५	२	४३	४	०	०	५	३	०	०	२
ललितपुर	५	५०	३५०	०	१२	३	६	४	०	०	०	३	०	१	१
मकवानपुर	२७	७६	३३६	०	१८	७	१९६	१६	०	०	४	०	०	१	३
नुवाकोट	१७	९४	१४२	१	४०	०	४२	३	०	०	७	०	०	२	३
रामेछाप	७	३५	१२४	०	११	५	२२	४	०	०	४	०	०	०	१
रसुवा	१०	३६	३९	०	३	९	३	१०	०	०	०	३	४	०	६
सिन्धुली	३७	३७	१३१	०	९	३	५९	१७	०	०	४	२	०	१	६
सिन्धुपाल्चोक	३२	८०	१६९	०	८	६	३४	२	०	०	९	३	०	०	१
जम्मा	२५३	६९३	३७९५	२	२०३	७०	५१६	२३५	१	२	८०	६१	६	६	५५

बागमती प्रदेशका प्रमुख घटनाहरू आगलागी, बाढी, पहिरो र भूकम्प को पछिल्ला १० वर्षको घटनाको विवरण र त्यसबाट हुन गएको क्षति यसप्रकार रहेको छ ।

विपद्को किसिम	घटना संख्या	मृतकको संख्या	प्रभावित जनसङ्ख्या	प्रतिघटना औषत प्रभावित जनसङ्ख्या	पूर्ण क्षतिग्रस्त निजीघर	आंशिक क्षतिग्रस्त निजीघर	जम्मा अनुमानित क्षति नेपाली रूपैयाँमा
भूकम्प	८३	८३७०	६३३१७८	७६२९	४८३३५०	१५९९५९	७,६०,२४,२६,५३,६००/-
आगलागी	३३७९	४६९	२२६८९	७	४२८३	१२७१	३,२६,०६,४५,७४७/-
बाढी	८४७	११२८	४०६८०९	४८२	९८१९	७३५५	१,९९,५०,६३,७३२/-
पहिरो	१२७२	१८८५	१३६९४०	१०९	६५५०	२४६६	३०,०४,७७,०९३/-
जम्मा	५५८१	५५८१	११९९६१६		५०४१०२	१७१०५१	७,६५,७९,८८,४०,१७२/-

चितवन जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्बाधिक बढेको देखिन्छ । यस जिल्लामा जनावर आतङ्क, पानीमा डुब्रे, भारी वर्षा, बाढी, पहिरोसँगै केही सर्पदंश र डुङ्गा पल्टिने घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । बढ्दो शहरीकरण सँगै मनसूनको समयमा हुने शहरी डुवानका घटना पाछिल्ला वर्षहरूमा हुने गरेकाछन् । यससँगै यहाँ हावाहुरी, चट्याङ्ग र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटनाको संख्या पनि उल्लेख्य मात्रामा रहेको देखिन्छ । सन् २०१५ को भूकम्पको

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	१७	२३	२५	३७	२६	१८	१४६
डुङ्गा पल्टेको	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१
पानीमा डुबेको	-	३	१	२	-	१२	-	-	-	-	-	-	१८
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	१५	९	१५	६	९	८	१८	१७	१७	१४	२३	१३	१६४
बाढी	-	३	२	१	४	७	१	१	१	२	-	-	२२
सर्पदंश	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१
भारी वर्षा	-	-	१	-	-	-	-	३	२	-	-	-	६
पहिरो	-	-	-	२	८	१०	४	३	५	४	८	१५	५९
चट्याङ्ग	३	५	२	२	४	३	२	४	१	-	३	१	३०
हावाहुरी	१	-	-	-	-	२	९	२	१	-	२	-	१७
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	-	-	१	६	१३	-	-	-	-	२०

धादिङ्ग जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्बाधिक छ । यस जिल्लामा पहिरो, चट्याङ्ग, भारी वर्षा, बाढी, पानीमा डुबे र जनावर आतङ्क जस्ता घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । यससंगै यहाँ हावाहुरी, हिमपहिरो र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटना घटेको देखिन्छ । सन् २०१५ को भूकम्पको असर यस जिल्लामा निकै परेको थियो ।

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१	१	-	३
हिमपहिरो	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१
पानीमा डुबेको	-	-	-	-	२	९	-	-	-	-	-	-	११
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
महामारी	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	६	१०	५	९	१३	९	११	१८	१६	८	६	१५	१२६
बाढी	-	२	-	-	-	-	-	४	-	२	१	-	९
डढेलो	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	२
भारी वर्षा	-	-	-	-	४	३	३	१	१	१	१	१	१५
पहिरो	२	-	-	१	३	९	९	९	५	३	७	१२	६०
चट्याङ्ग	१०	६	३	६	३	-	३	२	१	-	३	२	३९
हावाहुरी	-	-	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	१
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	-	-	-	२	-	-	-	-	-	२

दोलखा जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्बाधिक छ । यस जिल्लामा पहिरो, चट्याङ्ग, भारी वर्षा, बाढी, जनावर आतङ्क र पानीमा डुबे जस्ता घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । यससँगै यहाँ हावाहुरी, डढेलो, उच्च लेकलाग्ने, डुङ्गा पल्टने र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटना घटेको देखिन्छ । सन् २०१५ को भूकम्पको असर यस जिल्लामा निकै परेको थियो ।

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	२	३	१	२	-	-	८
डुङ्गा पल्टेको	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-	१
पानीमा डुबेको	-	-	-	-	-	-	४	-	-	-	-	-	४
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	७	१२	९	६	१७	१४	१२	१३	११	१०	२०	२७	१५८
बाढी	-	३	२	-	१	-	-	-	५	-	१	-	१२
डढेलो	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१
भारी वर्षा	१	-	२	१	३	-	१	१	-	१	१	-	११
उच्चलेक लाग्ने	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	१
पहिरो	२	१	१	४	७	३	५	१२	८	२	५	९	५९
चट्याङ्ग	२	९	२	५	४	३	२	१	२	१	१	-	३२
हावाहुरी	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	१	-	-	२	-	-	-	-	-	३

काठमाण्डौ जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्बाधिक बढेको देखिन्छ । यस जिल्लामा बाढी, पहिरो, डढेलो, भारी वर्षा, हावाहुरी, जनावर आतङ्क, पानीमा डुब्रे, चट्याङ्गका घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । बढ्दो शहरीकरणसँगै घना तथा नदीतटको बस्तिमा मनसूनको समयमा हुने शहरी डुवानका घटना पछिल्ला वर्षहरूमा अली बढि हुने गरेकाछन् । यससँगै यहाँ अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटनाको संख्या उल्लेख्य मात्रामा रहेको देखिन्छ । सन् २०१५

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	१	३	२	२	४	३	१५
पानीमा डुबेको	-	-	-	-	२	-	१०	-	-	-	-	-	१२
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	१४०	१०९	१२७	६०	११२	११०	१६७	१७३	१२५	१४०	१२८	९९	१४९०
बाढी	२	८	४	-	२	३	१०	५	२	५	-	२	४३
डढेलो	-	-	-	-	-	-	-	-	१	५	६	२२	३४
भारी वर्षा	४	२	-	-	१	-	३	१	१	६	५	१	२४
पहिरो	१	१	-	-	४	२	६	६	५	३	६	६	४०
चट्याङ्ग	-	-	-	-	-	१	१	२	-	-	१	१	६
हावाहुरी	-	-	-	२	१	१	-	४	-	२	२	३	१५
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	-	१	१	२	१	-	-	-	१	६

काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्वाधिक बढेको देखिन्छ । यस जिल्लामा पहिरो, चट्याङ्ग, बाढी, भारी वर्षाका घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । यससँगै यहाँ जनावर आतङ्क, पानीमा डुबे, डुढेलो, हावाहुरी र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटना घटेको देखिन्छ । बढ्दो शहरीकरणसँगै घना तथा नदीतटको बस्तिमा मनसूनको समयमा हुने शहरी डुवानका घटना पनि हुने गरेका छन् । सन् २०१५ को भूकम्पको असर यस जिल्लामा निकै

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	-	-	२	१	१	-	४
पानीमा डुबेको	-	-	१	-	१	-	३	-	-	-	-	-	५
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	८	१३	६	१६	१९	२२	२८	२९	११	१५	१२	२८	२०७
बाढी	-	१	-	-	२	-	-	२	२	३	३	५	१८
डुढेलो	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-	२	३
भारी वर्षा	१	-	१	-	१	१	२	३	२	-	१	३	१५
पहिरो	१	-	१	१	२	३	११	१७	२	३	४	७	५२
चट्याङ्ग	४	६	४	२	३	७	४	४	२	१	३	३	४३
हावाहुरी	-	-	-	-	१	-	-	-	१	-	-	-	२
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	-	-	-	२	-	-	-	-	-	२

ललितपुर जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्बाधिक बढेको देखिन्छ । यस जिल्लामा पहिरो, भारी वर्षा, चट्याङ्ग, जनावर आतङ्कका घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । यससँगै यहाँ हावाहुरी, डढेलो, सर्पदंश र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपको घटनाको संख्या देखिन्छ । बढ्दो शहरीकरणसँगै घना तथा नदीतटको बस्तिमा मनसूनको समयमा हुने शहरी डुवानका घटना पछिल्ला वर्षहरूमा अली बढी हुने गरेकाछन् । सन् २०१५ को भूकम्पको असर यस जिल्लामा

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१	१	१	४
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	१८	२३	१६	२०	३५	२९	२९	४८	३०	२६	४६	३०	३५०
बाढी	-	-	१	-	-	१	-२	-	१	-	-	-	५
डढेलो	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	१	३
भारी वर्षा	-	-	-	-	२	२	-	-	५	१	२	-	१२
पहिरो	१	-	३	-	२	४	४	११	११	-	१	१३	५०
सर्पदंश	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१
चट्याङ्ग	-	१	१	१	१	-	१	१	-	-	-	-	६
हावाहुरी	-	-	-	-	-	-	-	२	-	१	-	-	३
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	१

मकवानपुर जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्बाधिक बढेको देखिन्छ । यस जिल्लामा चट्याङ्ग, पहिरो, बाढी, भारी वर्षा, जनावर आतङ्कका घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । यससंगै यहाँ पानीमा डुब्रे, हावाहुरी, सर्पदंश र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटना घटेको देखिन्छ । सन् २०१५ को भूकम्पको असर यस जिल्लामा पनि परेको थियो ।

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	१	३	३	१	२	६	१६
पानीमा डुबेको	-	-	-	-	-	-	४	-	-	-	-	-	४
भूकम्प	-	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	२२	२२	११	१०	३०	१८	५७	३३	३४	४०	२९	३०	३३६
बाढी	-	३	१	-	२	१०	-	६	१	३	१	-	२७
पहिरो	-	१	-	१	५	४	५	२२	१४	८	३	१३	७६
भारी वर्षा	१	-	१	-	-	३	-	-	५	७	-	१	१८
सर्पदंश	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१
चट्याङ्ग	१२	१६	१३	१२	२०	८	१७	३२	१६	५	९	५	१९६
हावाहुरी	-	-	-	-	-	-	१	-	५	१	-	-	७
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	-	-	-	३	-	-	-	-	-	३

नुवाकोट जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्बाधिक बढेको देखिन्छ । यस जिल्लामा पहिरो, चट्याङ्ग, भारी वर्षा, बाढी र पानीमा डुब्रे घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । यससंगै यहाँ जनावर आतङ्क, हावाहुरी, महामारी र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटना घटेको देखिन्छ । सन् २०१५ को भूकम्पको असर यस जिल्लामा निकै परेको थियो ।

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१	१	३
पानीमा डुबेको	-	-	-	-	१	-	६	-	-	-	-	-	७
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
महामारी	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	१८	२	५	७	७	८	१०	२१	१९	२४	१४	७	१४२
बाढी	१	-	-	-	१	२	३	५	२	१	२	-	१७
सर्पदंश	-	-	-	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२
भारी वर्षा	२६	-	१	-	२	१	४	१	१	४	-	-	४०
पहिरो	३५	-	७	२	४	१	१९	५	६	१०	१	४	९४
चट्याङ्ग	१७	८	६	२	२	२	४	४	२	-	-	-	४२
हावाहुरी	१	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	-	१	-	-	१	१	-	-	-	३

रामेछाप जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्बाधिक बढेको देखिन्छ । यस जिल्लामा पहिरो, चट्याङ्ग, भारी वर्षा, बाढी र पानीमा डुबे घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । यससंगै यहाँ जनावर आतङ्क, हावाहुरी र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटना घटेको देखिन्छ । सन् २०१५ को भूकम्पको असर यस जिल्लामा निकै परेको थियो ।

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	१	१	-	१	-	१	४
पानीमा डुबेको	-	-	-	-	-	-	४	-	-	-	-	-	४
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	-	४	६	६	१७	११	१९	२०	१७	८	१०	६	१२४
बाढी	-	-	२	-	१	१	१	-	-	-	१	१	७
भारी वर्षा	-	३	-	-	२	-	-	१	४	१	-	-	११
पहिरो	-	१	-	-	२	६	८	८	-	३	६	१	३५
चट्याङ्ग	१	३	२	३	३	-	१	४	१	-	२	२	२२
हावाहुरी	-	-	१	-	-	१	१	१	-	-	१	-	५
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	१

रसुवा जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्बाधिक बढेको देखिन्छ । यस जिल्लामा पहिरो, जनावर आतङ्क, हावाहुरी, बाढी, चट्याङ्गका घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । यससँगै यहाँ डढेलो, भारी वर्षा र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटना घटेको देखिन्छ । सन् २०१५ को भूकम्पको असर यस जिल्लामा निकै परेको थियो ।

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	१	५	३	१	-	-	१०
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	-	-	१	२	३	६	९	६	३	१	२	६	३९
बाढी	-	१	२	-	१	१	१	२	२	-	-	-	१०
डढेलो	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	२	३
भारी वर्षा	-	-	-	-	-	-	१	-	-	१	-	१	३
उच्च लेकलाग्ने	-	-	-	-	-	-	१	३	-	-	-	-	४
पहिरो	१	-	१	-	३	३	७	८	५	४	३	१	३६
चट्याङ्ग	-	-	-	-	१	१	-	-	-	-	१	-	३
हावाहुरी	-	-	१	-	७	-	१	-	-	-	-	-	९
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	१	-	३	२	-	-	-	-	-	६

सन्धुला जिल्लामा आगलागीका घटनाका मात्रा सबोधक बढका देखिन्छ । यस जिल्लामा चट्याङ्ग, बाढी, पहिरो, जनावर आतङ्क, भारी वर्षाका घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । यससंगै यहाँ पानीमा डुब्रे, हावाहुरी, डढेलो र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटना घटेको देखिन्छ । सन् २०१५ को भूकम्पको असर यस जिल्लामा पनि परेको थियो ।

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	-	२	४	४	४	३	१७
पानीमा डुबेको	-	-	-	-	१	-	३	-	-	-	-	-	४
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	२	७	६	२	१०	९	१७	२१	७	२८	८	१४	१३१
बाढी	-	६	१	१	८	६	-	६	१	६	-	२	३७
डढेलो	-	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-	१	२
भारी वर्षा	-	-	-	-	-	-	२	१	१	३	-	२	९
पहिरो	-	-	-	१	३	३	१	१४	५	४	१	५	३७
सर्पदंश	-	-	-	-	-	-	-	१	-	-	-	-	१
चट्याङ्ग	३	८	१	४	४	७	६	७	५	५	६	३	५९
हावाहुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	३	-	-	-	३
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	-	-	-	६	-	-	-	-	-	६

सिन्धुपाल्चोक जिल्लामा आगलागीका घटनाको मात्रा सर्बाधिक बढेको देखिन्छ । यस जिल्लामा पहिरो, चट्याङ्ग, बाढी, पानीमा डुबे, भारी वर्षाका घटना सूचीकृत रहेको पाइन्छ । यससंगै यहाँ हावाहुरी, जनावर आतङ्क, डढेलो, र अन्य गैरप्राकृतिक प्रकोपका घटना घटेको देखिन्छ । सन् २०१५ को भूकम्पको असर यस जिल्लामा निकै परेको थियो ।

प्रकोप	२०१२	२०१३	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	२०१८	२०१९	२०२०	२०२१	२०२२	२०२३	जम्मा
जनावर आतङ्क	-	-	-	-	-	-	-	१	१	-	-	-	२
पानीमा डुबेको	-	-	-	-	-	-	९	-	-	-	-	-	-
भूकम्प	-	-	-	१	-	-	-	-	-	-	-	-	१
आगलागी	४	४	७	९	२१	२४	१९	१०	८	१४	२६	२३	१६९
बाढी	-	२	२	-	४	४	४	५	-	९	१	१	३२
डढेलो	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	३	३
भारी वर्षा	-	-	-	-	२	-	१	-	४	-	-	१	८
पहिरो	१	४	६	६	७	९	६	७	१८	२	७	७	८०
चट्याङ्ग	६	५	३	१	४	५	४	४	१	-	१	-	३४
हावाहुरी	-	-	-	२	-	-	३	-	-	१	-	-	६
अन्य गैर प्राकृतिक प्रकोप	-	-	-	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१

विपद् व्यवस्थापनका लागि भएका प्रयासहरू

१. कानूनी व्यवस्था

- प्रदेश विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७५
- प्रदेश विपद् व्यवस्थापन नीति, २०७६
- प्रदेश विपद् व्यवस्थापन रणनीतिक कार्ययोजना, २०७६-२०८७
- बागमती प्रदेशको पहिलो आवधिक योजना (२०७६/७७-२०८०/०८१)
- विपद् खोज, उद्धार तथा राहत वितरण मापदण्ड सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८
- आवास विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक योजना, २०७९
- प्रदेश गोदामघर व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८० मसौदा तयार

बागमती प्रदेश मनसुन पूर्वतयारी र प्रतिकार्य कार्ययोजना-२०८० निर्माण

विपद् व्यवस्थापनका लागि भएका प्रयासहरू

मनसुन पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना, २०८०

सि नं	विषयगतक्षेत्र	नेतृत्व गर्ने निकाय तथा संघसंस्थाहरू	सहनेतृत्व गर्ने निकाय तथा संघसंस्थाहरू	सदस्य निकाय तथा संघसंस्थाहरू	कैफियत
१	खोज उद्धार तथा समन्वय, (Search and Rescue)	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरू	सुरक्षा निकायहरू, रेडक्रस, नेपाल स्काउट	स्थानीय तह सबैमा
२	खाद्य सुरक्षा	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	WFP/FAO	उद्योग वाणिज्य महासंघ	
३	आपतकालीन आश्रयस्थल र शिविर समन्वय	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	NHSRP/NRCS	सुरक्षा निकायहरू, NSET, Save The Children, PIN	
४	बन्दोबस्ती, आपूर्ति व्यवस्थापन तथा आपतकालीन संचार	पर्यटन, उद्योग तथा सहकारी मन्त्रालय, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	WFP	NRCS, उद्योग वाणिज्य महासंघ	
५	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता	खानेपानी, उर्जा तथा सिचाइ मन्त्रालय	UNICEF	Plan International, Save the children, NRCS	

विपद् व्यवस्थापनका लागि भएका प्रयासहरू

मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना, २०८०

सि नं	विषयगतक्षेत्र	नेतृत्व गर्ने निकाय तथा संघसंस्थाहरू	सहनेतृत्व गर्ने निकाय तथा संघसंस्थाहरू	सदस्य निकाय तथा संघसंस्थाहरू	कैफियत
६	स्वास्थ्य	स्वास्थ्य मन्त्रालय	WHO	Save the children, NRCS,	
७	पोषण	स्वास्थ्य मन्त्रालय	WHO/Save the Children	विकास साझेदार संस्थाहरू	
८	शिक्षा	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNICEF/ Save the children/PLAN INTERNATIONAL	PIN	
९	संरक्षण	सामाजिक विकास मन्त्रालय	UNFPA/UNICEF	PIN र अन्य विकास साझेदार संस्थाहरू	
१०	तत्कालीन पुनर्लाभ	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	UNDP/UNHABITAT	CRS, SAVE THE CHILDREN, NRCS, NSET	

राहत वितरण सम्बन्धमा भएको कानूनी व्यवस्था

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समित मार्फत देहाय बमोजिमको राहत वितरणको व्यवस्था:

- विपद्को घटनामा परि मृत्यू भएमा- नेपाल सरकारले उपलब्ध गराउने रकमको अतिरिक्त प्रति मृतक पचास हजार
- नब्बे दिनसम्म वेपत्ता भई फेला नपरेमा – एकाघर परिवारको नजिकको हकवालालाई पचास हजार
- क्षतिको राहतस्वरूप तत्काल गुजाराका लागि- नेपाल सरकारले उपलब्ध गराउने रकमको अतिरिक्त प्रति परिवार दश हजार वा सो बराबरको जिन्सी राहत
- घर क्षतिको अनुपातमा नेपाल सरकारले दिएको रकम अपुग भएमा प्रदेश सरकारको तर्फबाट अतिरिक्त सहायता वापत बढीमा पच्चीस हजार वा सो बराबरको जिन्सी राहत
- घाईते वापत सरकारी अस्पतालमा उपचार गराउदा लागेको उपचार खर्च नेपाल सरकारले उपलब्ध गराउने रकमको अधिकतम सिमाले नपुग भएमा पन्ध्र हजार सम्बन्धित अस्पताललाई भुक्तानी र विरामी लाई प्रति व्यक्ति १ हजार यातायात खर्च वापत

प्रदेश विपद् कोष परिचालनको अवस्था

- राहत वितरण प्रयोजनार्थ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रदान गरिएको रकम र केही जोखीम युक्त स्थानिय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रदान गरिएको रकम

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रदान रकम (रु हजारमा)	खर्च रकम(रु. हजारमा)
काठमाण्डौ	१०००	३७०
ललितपुर	१०००	०
भक्तपुर	१०००	०
दोलखा	१०००	३७०
रामेछाप	१०००	१०००
सिन्धुपाल्चोक	१०००	९०
नुवाकोट	१०००	०
रसुवा	१०००	३३
धादिङ	१०००	०
काभ्रेपलाञ्चोक	१०००	०
मकवानपुर	१०००	०
सिन्धुली	१०००	२७२
चितवन	१०००	३००
जम्मा	१३०००	२४३५

जिल्ला	स्थानीय तह	रकम (रु हजारमा)
दोलखा	गौरीशंखर गाँउपालिका	१०००
रामेछाप	गोकुलगंगा गाँउपालिका	१०००
सिन्धुपाल्चोक	बाह्रविसे नगरपालिका	१०००
नुवाकोट	म्यागड गाँउपालिका	१०००
रसुवा	नौकुण्ड गाँउपालिका	१०००
धादिङ	त्रिपुरासुन्दरी गाँउपालिका	१०००
काभ्रेपलाञ्चोक	बेथानचोक गाँउपालिका	१०००
मकवानपुर	राक्सिराङ गाँउपालिका	१०००
सिन्धुली	मरिण गाँउपालिका	१०००
चितवन	ईच्छाकामना गाँउपालिका	१०००
जम्मा	१० स्थानीय तह	१००००

विपद् व्यवस्थापनका लागि भएका प्रयासहरू क्रमशः...

२. संरचनागत व्यवस्था

विषयगत मन्त्रालय- आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

- कार्यजिम्मेवारी- विपद् व्यवस्थापन, जोखिम न्यूनीकरण र विपद् प्रतिकार्य, प्रादेशिक विपद् कोषमा सहयोग, विपद् तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन तथा अनुसन्धान, विपद् जोखिम क्षेत्र नक्साङ्कन र बस्ती स्थान्तरण सम्बन्धी प्रादेशिक नीति, कानून, मापदण्ड र योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन
- प्रदेश विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७५ बमोजिमका विभिन्न समितिहरू
- प्रदेश गोदामघर (हेटौडा र नुवाकोटमा) सञ्चालनमा, काभ्रेमा निर्माणाधीन
- प्रदेश आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (PEOC)

विपद् व्यवस्थापनका लागि भएका प्रयासहरु क्रमशः...

विपद् व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित विभिन्न समितिहरु

प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद
(माननीय मुख्यमन्त्रीज्यूको संयोजकत्वमा रहने
आवश्यक पूर्वतयारी, उद्धार, राहत तथा
पुनर्लाभिका लागि निर्देशन)

प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
(माननीय आन्तरिक मामिला तथा कानून
मन्त्रीज्यूको संयोजकत्वमा रहने प्राप्त
निर्देशनको कार्यान्वयन)

विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन समिति
(आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयका
सचिवज्यूको संयोजकत्वमा रहेने एवं कोष
परिचालन)

आन्तरिक मामिला तथा कानून
मन्त्रालय
(फोकल मन्त्रालयको रूपमा)

विपद् व्यवस्थापनका लागि भएका प्रयासहरू

आ.ब. २०७९ / ०८० मा स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन अवस्था

- विपद् व्यवस्थापन समिक्षा कार्यक्रम काभ्रे र रामेछाप जिल्लामा सम्पन्न
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि १० जिल्लाका १० स्थानीय तहलाई १० लाखका दरले कुल १ करोड रकम प्रदान
- विपद् व्यवस्थापन सचेतनामूलक कार्यक्रम अन्तरगत जलउद्धार कृत्रिम अभ्यास कार्यक्रम सम्पन्न (नारायणी नदिको किनार, चितवन)
- प्रदेश गोदामघर (नुवाकोट र काभ्रे) को सुदृढिकरण
- प्रदेश विपद् गुल्म भवन निर्माणाधीन रहेको
- काभ्रे गोदामघरका लागि सुरक्षाकर्मी आवास घर निर्माणाधीन

प्रदेश विपद् कोष परिचालनको अवस्था

आ.व.२०७९/८० को विपद् कोषको आम्दानी र खर्चको विवरण रकम रु.मा

क्र.सं.	मिति	आम्दानी	खर्च	बाँकी	कैफियत
१	४/२४/२०७९	९९९४९२०९.००	०.००	९९९४९२०९.००	आ.व.२०७८/७९ को अल्या
२	४/२४/२०७९	०.००	२०५५००००.००	७०५९९२०९.००	मनसुनजन्य विपद् बाट प्रभावित निजी आवास पुननिर्माण(सिन्धुपाल्चोक, नुवाकोट)
३	१/७/२०८०	०.००	५९७७५०००.००	१०८१६२०९.००	मनसुनजन्य विपद् बाट प्रभावित निजी आवास पुननिर्माण(सिन्धुपाल्चोक, नुवाकोट)
४	१/१४/२०८०	१०००००००.००	०.००	२०८१६२०९.००	बार्षिक थप रकम
५	३/१८/२०८०	१७८३९२७५९.८९		१९९२०८९६८.८९	कोरोना कोषको रकम सारिएको।
जम्मा		२७९५३३९६८.८९	८०३२५०००.००	१९९२०८९६८.८९	

विपद् व्यवस्थापनका लागि भएका प्रयासहरू

विपद् सामग्रीको मौज्जात विवरण

- मन्त्रालय अन्तरगतका गोदामघर (हेटौडा, नुवाकोट)
- नेपाली सेना
- सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल
- बागमती प्रदेश प्रहरी कार्यालय
- नेपाल रेडक्रस सोसाईटी
- हेभी ईक्विपमेन्ट सडक डिभिजन कार्यालय

(सामग्री मौज्जातको विस्तृत विवरण मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८० मा समावेश गरिएको छ)।

विपद् व्यवस्थापनका लागि भएका प्रयासहरु

मन्त्रालयबाट विपद् सामग्री वितरण (आ.व.२०७९/८०)

- नौकुण्ड गाँउपालिका रसुवा
- उत्तरगया गाँउपालिका रसुवा
- त्रिपुरासुन्दरी गाँउपालिका सिन्धुपाल्चोक
- भोटेकोशी गाँउपालिका सिन्धुपाल्चोक
- वाह्रविसे नगरपालिका सिन्धुपाल्चोक
- पाँचपोखरी थाङपाल गाँउपालिका सिन्धुपाल्चोक
- जुगल गाँउपालिका सिन्धुपाल्चोक
- सुनकोशी गाँउपालिका, सिन्धुपाल्चोक
- तारकेश्वर गाँउपालिका नुवाकोट
- बागमती प्रदेश प्रहरी कार्यालय आदि।

समस्या तथा चुनौतीहरू

- कमजोर भू-धरातल र अव्यवस्थित बस्ती विकास
- अधिकारक्षेत्रको स्पष्ट व्यवस्था नहुँदा कार्यसम्पादनमा दोहोरोपना
- न्यून स्रोतसाधन र प्राविधिक जनशक्तिको अभाव हुनु
- अन्तरनिकायगत समन्वयमा कठिनाई
- विपद् व्यवस्थापन प्राथमिकतामा नपर्नु
- तथ्याङ्कमा तादम्यता नहुनु
- भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा विपद् संवेदनशिलताको अभाव
- Preventive भन्दा curative मोडलबाट निर्देशित

समस्या तथा चुनौतीहरू

- विपद् राहत तथा उद्धारका रकमको खर्च विवरण समयमै प्राप्त नहुनु
- गोदामघरमा राहत तथा उद्धार सामग्रीको प्रयाप्त मौज्दात नहुनु
- माग र आवश्यकताको अनुपातमा सहयोग उपलब्ध गराउन नसकिनु
- मनसुनजन्य र आगलागीजन्य विपद्को लागत साझेदारीको रकम माग गर्दा अनुदान सम्झौता, प्रणालीमा entry भएपश्चात मात्र माग गर्नुपर्नेमा सो हुन नसकेको
- संघीय कार्यविधि बमोजिम उपलब्ध गराउनुपर्ने साझेदारी रकम प्रदेश विपद् कोषबाट व्यहोरिएको। वार्षिक विनियोजित बजेटबाट व्यवस्थापन गर्न चुनौती रहेको।

आगामी कार्यदिशा

- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम कार्यान्वयन ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण ।
- विपद् स्वयमसेवकको समुह निर्माण तथा परिचालन ।
- विपद् उद्धार सामग्रीको खरिद तथा वितरण ।
- गैरसरकारी संघ, संस्थाहरु सँगको समन्वय र सहकार्यमा जोड ।
- कर्मचारीहरुको दक्षता अभिवृद्धि गर्न समयानुकूल तालिमको व्यवस्था गर्ने ।

प्रदेश गोदामघरहरु

हेटौंडा

नुवाकोट

विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भएका अभ्यास

सचेतना कार्यक्रम

कृतिम अभ्यास

अग्नि नियन्त्रण नमुना अभ्यास कार्यक्रम

विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भएका अभ्यास

मनसुन पछिको
पुननिर्माणको झलक

धन्यवाद ।

बागमती प्रदेश सरकार
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
हेटौंडा, नेपाल

फोन नं - ०५७-५२७५१५, ५२७५१२, ५२७५१३

इमेल - moial@bagamati.gov.np

वेबासइट - www.moial.bagamati.gov.np